

Konsten att opponera

En miniguide till konsten att vara en god opponent och konstruktiv kritiker

Du ska gå igenom rapporten i arbetet som du blivit tilldelad. Läs rapporten övergripande. Du ska inte kommentera enskilda meningar eller kodstycken.

1. Fokusera på det relevanta

Alldeles för många studenter gör misstaget att gå igenom uppsatsen, sida för sida, för att sedan ta upp stort som smått i kronologisk ordning. Detta är inte att rekommendera. Tyvärr kännetecknar detta ofta den dåliga, oförberedda oppositionen och motsvarar en "enkla vägen ut"-lösning.

Följ istället den så kallade "löpsedelsmodellen". För att tala i klartext handlar det om att opponenter ska ägna sig åt väsentligheter, och inte hänga upp sig på enstaka stavfel eller andra brister i formalia (såvida formalia inte är så pass undermålig att den stör helhetsintrycket – då finns det en poäng att uppmärksamma återkommande konstigheter).

Det viktigaste i opponeringen är hur projektägaren har genomfört sin applikation och skrivit sin rapport. Här finns en lång rad frågor att ta ställning till. Något opponenter bör fundera på är exempelvis:

- Har utvecklaren skapat en applikation som är motsvarande hens syfte?
- Argumenterar författaren väl för sitt ämnesval, sitt tillvägagångssätt och sitt material?
- Hade applikationen och rapporten kunnat läggas upp annorlunda? Är koden välstrukturerad och lätt att följa?
- Hade andra val av teknologier eller andra val av metoder kunnat ge andra resultat?
- Är rapporten välskriven, väl disponerad och lätt att följa? Finns det en röd tråd?
- Finns det en tydlig koppling mellan det författaren säger sig vilja göra i sin syftesformulering, i den löpande avhandlingsdelen av texten och i de resultat som uppnås och de slutsatser som dras? Är slutsatserna rimliga i förhållande till analysen av det befintliga materialet?

Om den studerande inte har kommit så långt i sitt arbete behöver du inte göra en noga läsning, men då kan du tänka på detta istället:

- Vad tycker du om syftet med applikationen och frågeställningen?
- Har du några tips för att hjälpa din studiekompis framåt?

2. De 5 principerna:

1. Börja alltid med en väldigt, **väldigt kort sammanfattning** av vad applikationen du opponerar på går ut på. Vem den är till för (målgrupp) och hur den är framtagen (teknologier).
2. Ta det här opponentuppdraget på allra största allvar för det är ett enormt viktigt led i utbildningen, både för dig själv och för den person du opponerar på – respondenten.
3. Fokusera på det relevanta, tappa aldrig blicken från det väsentliga.
4. Under alla omständigheter ska du undvika att bläddra igenom rapporten sida för sida, och ge spridda, osystematiska kommentarer.
5. För att utvecklaren samt övriga seminariedeltagare på ett enkelt sätt ska kunna följa med i diskussionen ska opponenter ALLTID inleda med att berätta hur han eller hon tänker lägga upp sin opposition.

3. Ha en trevlig ton och visa uppsatsförfattaren respekt

Det är inte meningen att vi ska vara elaka och hårda mot varandra. Oppositionen är ett undervisningstillfälle, där vi med ömsesidig respekt för varandras arbeten inte bara ska lyfta fram sådant som vi anser vara bristfälligt och sådant som vi själva anser kunde gjorts bättre. Det är förstås en viktig del av oppositionen, och denna kan göras på mer eller mindre pedagogiska sätt.

Ni förväntas hålla en god ton mot varandra, försöker hela tiden vara konstruktiva och visar respekt för varandra – hur hård och relevant vår kritik ändå må vara. Opponenterna får inte heller glömma bort att lyfta fram sådant som är välgjort i uppsatsen (även om opponentsituationen av naturliga skäl huvudsakligen inriktas på sådant som kunde gjorts bättre).

4. Ha alltid argument för dina synpunkter

Men tänk också på att såväl positiv och negativ kritik alltid måste MOTIVERAS på ett tydligt sätt. Det duger inte att komma med svepande omdömen som ”Ja, och så tycker jag att metoddiskussionen var bra”. Sådana svepande omdömen ger ingen vägledning till vad som är bra. Hela den här verksamheten som ni tränas inför – utvärdering, utredning, forskning – baseras väldigt mycket på att man ger argument för olika vägval och ståndpunkter.

Så, om ni tycker att något är bra – ansträng er för att sätta ord på VARFÖR ni tycker att det är bra. Omvänt gäller att det inte håller att komma med synpunkten: ”Jag tycker att du är lite oklar i din beskrivning av utmaningarna du mötte när du skulle koppla frontend mot backend.” Tala om vad som är vagt, och varför du tycker att det är det. Och ännu bättre – för varje invändning du har, funderat ut hur det hade kunnat göras ännu bättre. Tänk i termer av: ”Det här är bristfälligt. Det är bristfälligt på grund av det här, det här och det här. Ett alternativ, som hade stärkt den här uppsatsen, skulle ha varit att göra såhär, såhär och såhär”.

5. Ställ direkta, konkreta frågor

Opponentsituationen är en DIALOG. Med det menas följande: undvik att själv bara sitta/stå och mäsas på i all evighet med vad du tycker och varför du tycker det du tycker. Var öppen för vart oppositionen tar vägen.

Ge författaren chansen att bemöta dina invändningar. Ett väldigt, väldigt bra sätt att arbeta på är att inledningsvis ge en kort bakgrund till den invändning eller den synpunkt du tänkt komma med, för att sedan ställa någon typ av konkret fråga, typ "Hur tänkte du när du valde teknologi X och inte teknologi Y?"; "Håller du med om att strukturen hade blivit mer logisk om du lagt upp databasen så istället för så?, om inte varför då?" "Hade ditt syfte blivit tydligare om du hade skrivit si, och inte så?" o.s.v. Tänk ut ett antal konkreta frågor i anslutning till de huvudsynpunkter du har.

Låt författaren bemöta invändningen eller svara på frågan. Detta ger den du opponerar på chansen att på ett tydligare sätt delta i diskussionen och argumentera för din sak. Det gör också dig en bättre möjlighet att formulera din huvudpoäng på ett tydligare, lättbegripligare sätt om du är säker på att författaren har förstått vad du menar.

Hur går opponeringen till?

Varje arbete får ca. 10 minuter.

Ni kommer att få en tid för er grupp och vilket arbete ni kommer opponera. Opponeringen sker på distans, vilket arbete du kommer opponera på får du reda på efter 95% rapporten lämnats in. 95% rapporten skickas till både opponentgruppen (på teams) och på learnpoint. Lämna du inte in 95% rapporten i tid får du inte opponera på avsatt tid utan får vänta tills nästa tillfälle. Då blir din opponering underkänd.

Er grupp kommer få en tid och då syns vi på teams en angiven tid. Därefter kommer kursledaren att dela in er i breakoutrooms med er grupp. Ni ska bara komma på er avsatta tid.

Så här gör vi:

- Opponenten berättar en kort sammanfattning av applikationen och rapporten.
- Sedan får opponenten ge sin feedback och respondenten svara.
- Därefter är det tillfälle för övriga i gruppen och kursledaren att få möjlighet att ställa frågor om både kod och rapport

Tänk på att opponering utgör en del av betygssättningen på kursen Examensarbete så kom förberedd!